

NALOGE 1.N.1 : Računske operacije, enačbe in neenačbe, potence, kvadrat dvočlenika

PTI – 1

IME IN PRIIMEK: _____

Naloga 1:

računske operacije v $\mathbb{Z}$

Izračunaj vrednost izraza.

a.) $(-1 - 3)(2 - 4)^2 + (1 - 5)(3 - (-2))$

b.) $(5 - 8)^2 - (2 - 6)(3 - 7)$

c.) $(-2)^3 + (4 - 7)(2 - 9)$

d.) $(3 - 5)^3(1 - 4) + (-2)(6 - 2)^2$

e.) $(-3 + 7)(2 - 5)^2 - (-4)(1 - 6)$

f.) $(1 - 4)^2(2 - 5) + (-3)(2 - 7) - (-2)^4$

Naloga 2:

enačbe

Reši enačbo in naredi preizkus.

a.) $2(x - 4) = 3(x + 1)$

b.) $5(x + 2) = 3(x - 4) + 2$

c.) $4(x - 1) - 2(x + 3) = 6$

d.) $3(2x + 1) = 5(x - 2) + 4$

e.) $7x - 2(x + 5) = 3(x - 4)$

f.) $4(x + 3) - 3(2x - 1) = -5$

Naloga 3:

neenačbe

Reši neenačbo. Rešitev zapiši z neenačbo in naštej cela števila, ki jo rešijo (pri e.) in f.) vsa, sicer prvih pet po velikosti navzdol).

a.) $3x - 5 \leq 7$

b.) $2(x + 3) > 4x - 2$

c.) $-2x + 1 \geq 7$

d.) $5(x - 1) < 3(x + 3)$

e.) $-3 < 2x + 1 \leq 7$

f.) $4 \leq 3x - 2 < 13$

Naloga 4:*potence*

Poenostavi izraz. Rezultat zapiši kot eno samo potenco oziroma produkt potenc.

a.) $(ab^3)^2$

d.) $(a^2b)^3 \cdot (ab^2)^2$

b.) $(2x^2y)^3$

e.) $(-2xy^4)^3$

c.) $(-3a^2b)^2$

f.) $(3a^3)^2 \cdot (2a)^3$

Naloga 5:*kvadrat vsote*

Kvadriraj dvočlenik po obrazcu $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$.

a.) $(x + 3)^2$

d.) $(3a + 2)^2$

b.) $(a + 5)^2$

e.) $(x + 4y)^2$

c.) $(2x + 1)^2$

f.) $(5a + 2b)^2$

Naloga 6:*kvadrat razlike*

Kvadriraj dvočlenik po obrazcu $(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$.

a.) $(x - 2)^2$

d.) $(4a - 3)^2$

b.) $(b - 7)^2$

e.) $(x - 5y)^2$

c.) $(3x - 1)^2$

f.) $(2x - 3y)^2$

Naloga 7:*deljivost števil*

Ugotovi, s katerimi od števil 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10 je deljivo dano število.

a.) 234	d.) 4032
b.) 360	e.) 2970
c.) 1125	f.) 8115

Naloga 8:*praštevila*

Ugotovi, ali je dano število praštevilo ali sestavljeno število. Če je sestavljeno, zapiši en delitelj (razen 1 in samega sebe).

a.) 47	d.) 91
b.) 51	e.) 97
c.) 67	f.) 111

Naloga 9:*razcep na prafaktorje*

Razcepi število na prafaktorje in zapiši razcep s potencami.

a.) 84	d.) 360
b.) 180	e.) 462
c.) 252	f.) 900

Naloga 10:*NSD in NSV*

Izračunaj največji skupni delitelj (NSD) in najmanjši skupni večkratnik (NSV) danih števil.

a.) 12, 18	d.) 36, 48, 60
b.) 24, 36	e.) 84, 126
c.) 45, 60	f.) 90, 150

Naloga 11:***zakon o deljenju***

Dano deljenje zapiši v obliki $a = b \cdot q + r$ (deljenec = delitelj · količnik + ostanek, $0 \leq r < b$) ter določi količnik q in ostanek r .

a.) $47 : 6$

d.) $200 : 13$

b.) $85 : 9$

e.) $365 : 7$

c.) $132 : 11$

f.) $500 : 23$

Naloga 12:***besedilne naloge***

Zapiši enačbo in jo reši. Odgovor zapiši s celim stavkom.

- 1.) Zaislim si število. Če ga pomnožim s 4 in prištejem 7, dobim 43. Katero število si zamislim?
- 2.) Oče je star 38 let, sin pa 12 let. Čez koliko let bo oče natanko dvakrat starejši od sina?
- 3.) Obseg pravokotnika meri 46 cm, dolžina pa je za 5 cm večja od širine. Izračunaj dolžini stranic.
- 4.) V razredu je 28 dijakov. Deklet je za 4 manj kot fantov. Koliko je fantov in koliko deklet?
- 5.) Ana je za tri zvezke in dve pisali plačala 13 €. Zvezek stane 1 € več kot pisalo. Koliko stane pisalo in koliko zvezek?

Naloga 13:**razlika kvadratov**

Razstavi izraz z uporabo obrazca za razliko kvadratov $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$.

a.) $x^2 - 9$

f.) $16a^2 - 25b^2$

b.) $a^2 - 25$

g.) $x^2 - 1$

c.) $4x^2 - 9$

h.) $49x^2 - 36$

d.) $9a^2 - 16$

i.) $x^4 - 16$

e.) $x^2 - 4y^2$

j.) $(x + 2)^2 - 9$

Naloga 14:**vsota in razlika kubov**

Razstavi izraz z uporabo obrazcev za vsoto in razliko kubov: $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$ in $a^3 + b^3 = (a + b)(a^2 - ab + b^2)$.

a.) $x^3 - 8$

f.) $x^3 + 125$

b.) $x^3 + 27$

g.) $64x^3 - 27y^3$

c.) $8x^3 - 1$

h.) $8a^3 + 27b^3$

d.) $27a^3 + 8$

i.) $x^3 - 1$

e.) $a^3 - 64$

j.) $x^3 + 1$

Naloga 15:**Vietove formule**

Uporabi Vietovi formuli $x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$ in $x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$ za kvadratno enačbo $ax^2 + bx + c = 0$.

a.) Ne da bi rešil enačbo, izračunaj $x_1 + x_2$ in $x_1 \cdot x_2$:
 $x^2 - 5x + 6 = 0$

g.) Zapiši kvadratno enačbo, katere rešitvi sta $x_1 = -3$ in $x_2 = 4$.

b.) $x^2 + 3x - 10 = 0$

h.) Zapiši kvadratno enačbo, katere rešitvi sta $x_1 = 1$ in $x_2 = -7$.

c.) $x^2 - 7x + 12 = 0$

i.) Dana je enačba $x^2 - 6x + 8 = 0$ z rešitvama x_1, x_2 .
Izračunaj $x_1^2 + x_2^2$.

d.) $2x^2 - 5x + 3 = 0$

j.) Dana je enačba $x^2 + 4x - 5 = 0$ z rešitvama x_1, x_2 .
Izračunaj $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2}$.

e.) $3x^2 + 2x - 1 = 0$

f.) Zapiši kvadratno enačbo, katere rešitvi sta $x_1 = 2$ in $x_2 = 5$.

Naloga 16:**mešano – skupni faktor in razlika kvadratov**

Razstavi izraz. Najprej izpostavi skupni faktor, nato po potrebi uporabi še obrazec za razliko kvadratov ali kvadrat dvočlenika.

a.) $3x^2 - 12$

f.) $ax^2 - ay^2$

b.) $2x^2 + 8x + 8$

g.) $3x^2 - 6x + 3$

c.) $5a^2 - 20b^2$

h.) $x^3 - 9x$

d.) $x^3 - 4x$

i.) $2a^3 - 8a$

e.) $2x^2 - 8$

j.) $4x^2y - 9y$

Naloga 17:**poenostavi in razstavi**

Poenostavi izraz (odpravi oklepaje in združi podobne člene), nato dobljeni rezultat razstavi.

a.) $(x + 3)^2 + (x + 3)(x - 3)$

f.) $(3x - 1)^2 - (3x + 1)(3x - 1) + 4(3x - 1)$

b.) $(x - 4)(x + 4) - (x - 4)^2$

g.) $2(x - 3)(x + 3) - 2(x - 3)^2$

c.) $(2x + 3)^2 - (2x + 3)(2x - 3)$

h.) $(x + 1)^2 + (x + 1)(x + 3) - x(x + 2)$

d.) $3(x + 2)^2 - 3(x + 2)(x - 2)$

i.) $(x - 2)^2 + (x - 2)(x - 6) - x(x - 4)$

e.) $(x + 5)^2 - (x + 5)(x - 5)$

j.) $(x - 3)^2 + (x - 3)(x + 3) - x(x - 6)$

Naloga 18:**razstavljanje z Vietovimi formulami**

Razstavi kvadratni trinom z uporabo Vietovih formul: poišči rešitvi x_1, x_2 enačbe $ax^2 + bx + c = 0$ (za kateri velja $x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$ in $x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$), nato zapiši razstavljeno obliko $a(x - x_1)(x - x_2)$.

a.) $x^2 - 5x + 6$

f.) $x^2 + 3x - 18$

b.) $x^2 + 7x + 10$

g.) $x^2 - 2x - 24$

c.) $x^2 - x - 12$

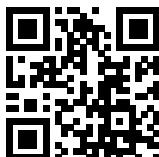
h.) $2x^2 - 7x + 3$

d.) $x^2 + 2x - 15$

i.) $3x^2 + 5x - 2$

e.) $x^2 - 9x + 20$

j.) $2x^2 + x - 6$

Končne rešitve

1. a.) -36 b.) -7 c.) 13 d.) -8 e.) 16 f.) -28
2. a.) $x = -11$ b.) $x = -10$ c.) $x = 8$ d.) $x = -9$ e.) $x = -1$ f.) $x = 10$
3. a.) $x \leq 4$; $4, 3, 2, 1, 0, \dots$ b.) $x < 4$, torej $x \leq 3$; $3, 2, 1, 0, -1, \dots$ c.) $x \leq -3$; $-3, -4, -5, -6, -7, \dots$
d.) $x < 7$, torej $x \leq 6$; $6, 5, 4, 3, 2, \dots$ e.) $-2 < x \leq 3$; $x \in \{-1, 0, 1, 2, 3\}$ f.) $2 \leq x < 5$; $x \in \{2, 3, 4\}$
4. a.) a^2b^6 b.) $8x^6y^3$ c.) $9a^4b^2$ d.) a^8b^7 e.) $-8x^3y^{12}$ f.) $72a^9$
5. a.) $x^2 + 6x + 9$ b.) $a^2 + 10a + 25$ c.) $4x^2 + 4x + 1$ d.) $9a^2 + 12a + 4$ e.) $x^2 + 8xy + 16y^2$ f.) $25a^2 + 20ab + 4b^2$
6. a.) $x^2 - 4x + 4$ b.) $b^2 - 14b + 49$ c.) $9x^2 - 6x + 1$ d.) $16a^2 - 24a + 9$ e.) $x^2 - 10xy + 25y^2$ f.) $4x^2 - 12xy + 9y^2$
7. a.) $234: 2, 3, 6, 9$ b.) $360: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10$ c.) $1125: 3, 5, 9$ d.) $4032: 2, 3, 4, 6, 9$ e.) $2970: 2, 3, 5, 6, 9, 10$
f.) $8115: 3, 5$
8. a.) 47 – praštevilo b.) $51 = 3 \cdot 17$ – sestavljeno c.) 67 – praštevilo d.) $91 = 7 \cdot 13$ – sestavljeno e.) 97 – praštevilo
f.) $111 = 3 \cdot 37$ – sestavljeno
9. a.) $84 = 2^2 \cdot 3 \cdot 7$ b.) $180 = 2^2 \cdot 3^2 \cdot 5$ c.) $252 = 2^2 \cdot 3^2 \cdot 7$ d.) $360 = 2^3 \cdot 3^2 \cdot 5$ e.) $462 = 2 \cdot 3 \cdot 7 \cdot 11$
f.) $900 = 2^2 \cdot 3^2 \cdot 5^2$
10. a.) NSD= 6, NSV= 36 b.) NSD= 12, NSV= 72 c.) NSD= 15, NSV= 180 d.) NSD= 12, NSV= 720
e.) NSD= 42, NSV= 252 f.) NSD= 30, NSV= 450
11. a.) $47 = 6 \cdot 7 + 5$ b.) $85 = 9 \cdot 9 + 4$ c.) $132 = 11 \cdot 12 + 0$ d.) $200 = 13 \cdot 15 + 5$ e.) $365 = 7 \cdot 52 + 1$
f.) $500 = 23 \cdot 21 + 17$
12. 1.) $4x + 7 = 43$, $x = 9$ 2.) $38 + x = 2(12 + x)$, $x = 14$ (čez 14 let: 52 in 26) 3.) $2(x + (x + 5)) = 46$,
širina 9 cm, dolžina 14 cm 4.) $x + (x - 4) = 28$, 16 fantov in 12 deklet 5.) $3(x + 1) + 2x = 13$, pisalo
2 €, zvezek 3 €
13. a.) $(x - 3)(x + 3)$ b.) $(a - 5)(a + 5)$ c.) $(2x - 3)(2x + 3)$ d.) $(3a - 4)(3a + 4)$ e.) $(x - 2y)(x + 2y)$
f.) $(4a - 5b)(4a + 5b)$ g.) $(x - 1)(x + 1)$ h.) $(7x - 6)(7x + 6)$ i.) $x^4 - 16 = (x - 2)(x + 2)(x^2 + 4)$
j.) $(x + 2)^2 - 9 = (x - 1)(x + 5)$
14. a.) $(x - 2)(x^2 + 2x + 4)$ b.) $(x + 3)(x^2 - 3x + 9)$ c.) $(2x - 1)(4x^2 + 2x + 1)$ d.) $(3a + 2)(9a^2 - 6a + 4)$ e.) $(a - 4)(a^2 + 4a + 16)$
f.) $(x + 5)(x^2 - 5x + 25)$ g.) $(4x - 3y)(16x^2 + 12xy + 9y^2)$ h.) $(2a + 3b)(4a^2 - 6ab + 9b^2)$
i.) $(x - 1)(x^2 + x + 1)$ j.) $(x + 1)(x^2 - x + 1)$
15. a.) $x_1 + x_2 = 5$, $x_1x_2 = 6$ b.) $x_1 + x_2 = -3$, $x_1x_2 = -10$ c.) $x_1 + x_2 = 7$, $x_1x_2 = 12$ d.) $x_1 + x_2 = \frac{5}{2}$, $x_1x_2 = \frac{3}{2}$
e.) $x_1 + x_2 = -\frac{2}{3}$, $x_1x_2 = -\frac{1}{3}$ f.) $x^2 - 7x + 10 = 0$ g.) $x^2 - x - 12 = 0$
h.) $x^2 + 6x - 7 = 0$ i.) $x_1^2 + x_2^2 = 20$ j.) $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} = \frac{4}{5}$
16. a.) $3(x - 2)(x + 2)$ b.) $2(x + 2)^2$ c.) $5(a - 2b)(a + 2b)$ d.) $x(x - 2)(x + 2)$ e.) $2(x - 2)(x + 2)$
f.) $a(x - y)(x + y)$ g.) $3(x - 1)^2$ h.) $x(x - 3)(x + 3)$ i.) $2a(a - 2)(a + 2)$ j.) $y(2x - 3)(2x + 3)$
17. a.) $2x^2 + 6x = 2x(x + 3)$ b.) $8x - 32 = 8(x - 4)$ c.) $12x + 18 = 6(2x + 3)$ d.) $12x + 24 = 12(x + 2)$
e.) $10x + 50 = 10(x + 5)$ f.) $6x - 2 = 2(3x - 1)$ g.) $12x - 36 = 12(x - 3)$ h.) $x^2 + 4x + 4 = (x + 2)^2$
i.) $x^2 - 8x + 16 = (x - 4)^2$ j.) $x^2 = x \cdot x$
18. a.) $(x - 2)(x - 3)$ b.) $(x + 2)(x + 5)$ c.) $(x - 4)(x + 3)$ d.) $(x - 3)(x + 5)$ e.) $(x - 4)(x - 5)$ f.)

$$(x-3)(x+6) \quad \text{g.) } (x-6)(x+4) \quad \text{h.) } (x-3)(2x-1) \quad \text{i.) } (3x-1)(x+2) \quad \text{j.) } (2x-3)(x+2)$$